

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

11.8.2014

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
ympäristövastuualue
PL 113
90101 Oulu
kirjaamo.pohjois@avi.fi

Vaasan hallinto-oikeudelle

Viite: Dnro PSAVI/82/04.08/2011

Hakija: Kanteleen Voima Oy

Asia: Valitus lupapäätöksestä nro 77/2017/1 koskien Varpunevan turvetuotantoalueen ympäristölupaa, Haapavesi ja Kärsämäki

Toteutuessaan Varpunevan turvetuotantohanke tuhoaisi valtaosin luonnontilaisena säilyneen suoekosysteemin peruuttamattomasti. Hankkeelle pitäisi tästä syystä olla poikkeuksellisen hyvät perustelut. Näin ei ole. Tulisi myös olla varmuus siitä, että hanke ei vaaranna merkittäviä luontoarvoja. Kanteleen Voima Oy:n vuonna 2009 teettämät luontoselvitykset (luonto-osuuskunta Aapa 2009) ovat kuitenkin hankkeen mittakaavaan nähden täysin puutteelliset. Niiden perusteella ei voida väittää, etteikö alueella esiintyisi esimerkiksi uhanalaisia lintulajeja.

Varpunevan (Hankilannevan) linnust selvitys on tehty yhden käyntikerran kartoituslaskennalla. Tällaisella selvityspanoksella ei saada riittävää kuvaa alueen linnustosta. On arvioitu, että yhden käyntikerran laskennassa havaitaan avoimessa maastossa karkeasti arvioiden kaksi kolmasosaa alueen todellisesta lintumäärästä (Repo & Auvinen 2011, s. 3–4 ja viitteet siinä). Esimerkiksi hankkeen vaikutusten arvioinnin kannalta keskeisen lajin, suokukon (erittäin uhanalainen, EN), havaitseminen yhdellä käyntikerralla on hyvin epävarmaa. Haudonta-aikaan, jolloin Hankilannevan laskennat tehtiin, se on jopa epätodennäköistä. Esimerkiksi Oulun Kivisuon kolmen käyntikerran kartoituslaskennassa kesällä 2014 havaittiin pesivä suokukko vasta viimeisellä, heinäkuun laskentakierroksella (Ari-Pekka Auvinen, toistaiseksi julkaisematon aineisto). Samalla tavoin kävi välittömästi Hankilannevan pohjoispuolella sijaitsevalla Rahkanevalla, jossa pesivä suokukko havaittiin vasta kolmannessa kartoituslaskennassa (Pöyry Finland Oy 2012).

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä on käytetty vanhentunutta lajin uhanalaisarviota (Rassi ym. 2001). Näin ollen väitetään muun muassa ettei Hankilannevalla ”havaittu lintulajeja, jotka kuuluvat uhanalaisuusluokkiin hävinneet, äärimmäisen uhanalaiset, erittäin uhanalaiset tai erittäin vaarantuneet” (s. 10). Ensinnäkään ei ole olemassa uhanalaisuusluokkaa ”erittäin vaarantuneet”. Oletamme, että kyseessä on kirjoitusvirhe ja että ilmaisulla tarkoitetaan oikeasti luokkaa vaarantuneet (Vulnerable, VU). Hankilannevalla pesivistä lintulajeista keltavästäräkki on nykyisen luokituksen (Rassi ym. 2010) mukaan vaarantunut (VU). Laji on pesinyt suolla noin kymmenen parin voimin (Repo & Auvinen 2011, Luonto-osuuskunta Aapa 2009).

Hankilannevalla tehtyjen luontoselvitysten luotettavuutta nakertaa myös hankealueen suo yhdistymätyypin määrittäminen välipintaiseksi ja rimpipintaiseksi aapasuoksi. Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys katsoo, että Hankilanneva on keidassuo. Suolla ei ole aapasuolle tyyppillistä jännerakennetta. Maanmittauslaitoksen korkeusmalli tukee suon määrittämistä keidassuoksi. Suon keskiosat eivät ole

aapasuon tapaan laitoja alempana. Huomioiden suon pinnanmuodot sekä maan laskeminen kaakkoa kohti kyseessä lienee viettokeidas. Vastaava virhe tehtiin Hankilannevan pohjoispuolisen Rahkanevan kohdalla, jota pidettiin alkuperäisissä luontoselvityksissä aapasuona, mutta joka tarkemmassa tarkastelussa paljastuikin niin ikään viettokeitaaksi.

Suoyhdistymätyypillä on suuri merkitys arvioitaessa suon luonnontilaisuutta ja suota ympäröivien ojitusten vaikutusta siihen. Yleisesti ottaen ojitusten vaikutus vesi- ja ravinnetalouteen voi olla huomattava aapasoilla, mutta sadevedenvaraisilla keidassoilla reunojen vaikutus ei usein yllä kuin aivan ojien välittömään läheisyyteen. Tämä on todennäköisesti syy siihen, miksi Hankilanneva on säilyttänyt huomattavat luontoarvonsa reunojen ojituksesta huolimatta. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupapäätökseen kirjattu väite ”hankealueen vesitalous ei ojitusten vuoksi ole enää luonnontilainen” (s. 9) on virheellinen. Suoyhdistymätyypillä ja tarkemmilla suotyypeillä on luonnollisesti suuri merkitys myös Hankilannevan luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnille

Luontoselvitysten puutteisiin ja epäselvyyksiin vedoten Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys vaatii Varpunevan turvetuotantohankkeelle myönnetyn ympäristöluvan kumoamista.

Esa Aalto
Puheenjohtaja

Ari-Pekka Auvinen
Suojelutoimikunnan puheenjohtaja

Kirjallisuus

Luonto-osuuskunta Aapa. 2009. Haapaveden Hankilannevan luontoselvitys. Tutkimusraportti 56. 18 s.

Pöyry Finland Oy. 2012. Kanteleen Voima Oy: Rahkanevan luontoselvitys, Haapavesi. 16UE0091. 21 s.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2001. Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 432 s.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

Repo, J. & Auvinen, A.-P. 2011. Suolinnustaselvitys. Pohjois-Pohjanmaan ja Länsi-Kainuun suo-ohjelma. Pesimälinnustoinventoinnit 2011. Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry. Oulu. 54 s.